

STATENS HAVERIKOMMISSION

Arvid Larsson

SHK
BIBLIOTEKET

UTREDNINGSRAPPORT

HAVERI

SEGELFLYGPLANET SE-TRP, TYP SZD-30 PIRAT

EKEBY FLYGPLATS

8 AUGUSTI 1982

UTREDNINGSRAPPORT SE-TRP 47/82

AUGUSTI 1983

UTREDNINGSRAPPORT

SEGELFLYGHAVERI

SHK ÄRENDEBETECKNING	SE-TRP 47/82
ORDFÖRANDE	G STEEN
UTREDNINGSCHEF	Å RÖED
SÄRSKILT TILLKALLAD UTREDARE	K-G BASK
SAMMANTRÄDE I ÄRENDET	1983-06-02
NORDAIDS FILE NO	S-20750
HAVERIPLATS	EKEBY FLYGPLATS
TIDPUNKT	1982-08-08 KL 1810
REGISTRERINGSBETECKNING	SE-TRP
SEGELFLYGPLANTYP	SZD-30 PIRAT
BESÄTTNING	EN, OSKADAD
ÄGARE	ESKILSTUNA FLYGKLUBB

HAVERI SE-TRP SZD-30 PIRAT

1982-08-08 på Ekeby flygplats vid Eskilstuna

Segelflygplanet SE-TRP havererade vid inflygning för landning på Eskilstuna-Ekeby flygplats söndagen 1982-08-08 kl 1810 lokal tid. Föraren undkom oskadd medan segelflygplanet erhöll betydande skador.

FAKTAREDOVISNING

1.1 Flygningen

Föraren var under typinflygning och gjorde sin tredje start under lärares överinseende. Efter urkoppling från bogserflygplanet började han söka termik. Han lyckades inte få termikanslutning utan hamnade på låg höjd för långt från fältet. Han försökte nå fältet trots den låga höjden men nådde inte fram utan landade strax utanför fältytan, dock inom fältområdet. På väg till fältet passerades några fullt landningskara ytor, men föraren trodde sig kunna nå fram till flygfältet. Vid landningen slog segelflygplanet vänstra vinge i en sten vilket orsakade ground-loop varvid högra vingen fastnade i ett träd.

1.2 Personskador

Inga.

1.3 Skador på segelflygplanet

Betydande.

1.4 Andra skador

Inga.

1.5 Besättningen

Befälhavaren var 38 år gammal och hade en total flygerfarenhet av 25 flygtimmar (64 flygningar), allt segelflygning. På aktuell typ hade han 50 min. (2 flygn.), alla utförda samma dag. Under den senaste 30-dagarsperioden var den totala flygtiden 12 h (20 flygn.). S-certifikatet (interims) var giltigt t.o.m. 1982-10-31. Föraren hade ej genomgått utbildning för sträckflygning. Inga medicinska begränsningar.

1.6 Segelflygplanet

Segelflygplanet SE-TRP var av typ SZD-30 Pirat, tillv.nr S-09.30, tillverkat 1977 av WSK, Swidnik, Polen. Dess ägare var Eskilstuna Flygklubb, Eskilstuna. Segelflygplanet's totala gångtid var 750 h varav 140 h efter senaste årstillsyn. Luftvärdighetsbeviset var giltigt t.o.m. 1986-12-31 och UR-B var daterad 1982-04-25. Vid händelsen var flygvikten 342 kg (max. tillåten 370 kg) och tyngdpunktsläget var inom tillåtna gränser.

1.7 Vädret

Vind 170°/10 knop. Moln 2/8 cumulus på 2500 m (altocumulus). Sikt 70 km. Ingen nederbörd. QNH 1010 mb. Marktemperatur 25^oC. Dessa uppgifter erhöles från automatisk telefonsvarare och överensstämmer tämligen väl med de i SMHI redegörelse.

1.8 Navigationshjälpmedel

Inga.

1.9 Radiokommunikation

Förbindelse var upprättad med klubbens markradiostation, som befann sig i buss från vilken operatören inte kunde se i här aktuell riktning.

1.10 Flygfältet

Ekeby flygplats vid Eskilstuna på 13 m ö.h. Gräsbana 23, 850 m längd och 200 m bredd. Vindstrut och landningsmärke var i bruk. Lat 5923N, Long 1626E.

1.11 Färdregistrator

Ingen.

1.12 Haveriplats och segelflygplansvrak

1.12.1 Haveriplats

Segelflygplanet havererade inom fältområdet, ca 100 m från fältytan, i småbruten terräng bevuxen med enstaka träd. Segelflygplanet tog mark i normal attityd, vreds ca 90° åt vänster i ground-loop och blev stående med höger vinge uppe i ett träd.

1.12.2 Vraket

Segelflygplanet's vänstra vingpets var avbruten. Kroppens undersida föredede också skador. Alla skador bedöms ha uppkommit vid haveriet.

1.13 Medicinska data

Inget har framkommit som tyder på att förarens fysiska eller psykiska kondition varit nedsatt vid tillfället.

1.14 Brand

Uppstod ej.

1.15 Överlevnadsmöjligheter

Förarrummet förblev oskadat liksom förarsitsen. Samtliga säkerhetsseklar användes och förblev oskadade. Räddningstjänst var ej erforderlig.

1.16 Särskilda prov

Inga.

1.17 Övrigt

1.17.1 Segelflygläraren

Segelflygläraren hade giltigt lärarbevis. Placerad vid startplatsen förlorade han ögonkontakten med segelflygplanet strax efter urkopplingen.

1.18 Särskild undersökningsmetod

Ingen.

2 ANALYS

Under inflygning på ny segelflygplanstyp försökte föraren under sin tredje start få termikanslutning. Härvid hamnade segelflygplanet på låg höjd en bit från fältet. Föraren försökte nå tillbaka till flygfältet men höjden räckte inte riktigt till och segelflygplanet havererade utanför landningsytan men inom flygplatsområdet. Förarens ringa rutin och ännu inte genomgångna utbildning i sträckflygning orsakade att han förbisåg landningsmöjligheter som erkjöds under inflygningen. Segelflygläraren tappade ögonkontakten med segelflygplanet strax efter urkopplingen och kunde inte ge några råd. Ingenting har framkommit som tyder på att tekniska brister hos segelflygplanet haft någon del i händelseförloppet.

3 SLUTSATSER

3.1 Sammanfattning av undersökningsresultatet

- 1 Föraren var behörig att genomgå inflygningen på typ.
- 2 Föraren hade ej sträck/pass-tillstånd.
- 3 Segelflygläraren var behörig att leda inflygningen.
- 4 Segelflygläraren tappade ögonkontakten med eleven strax efter urkoppling.
- 5 Segelflygplanet hade giltigt luftvärdighetsbevis och hade genomgått föreskrivet underhåll.
- 6 Segelflygplanets last låg inom tillåtna värden både vad avser vikt och tyngdpunktsläge.
- 7 Väderuppgifter hade inhämtats. Vädret var lämpligt för segelflygning.
- 8 Föraren avbröt termikletandet för sent för att nå tillbaka till flygfältet.
- 9 Segelflygplanet passerade landningsbara fält på väg mot fältet. Föraren ej utbildad för utelandningar.
- 10 Segelflygplanet kolliderade med en sten, gjorde ground-loop och blev hängande med höger vinge i ett träd.

3.2 Sannolik haveriorsak

Segelflygplanet kolliderade med en sten, ground-loopade och blev hängande i ett träd med höger vinge.

Bidragande orsaker till haveriet har varit:

- Föraren har avbrutit termikletning i så sent skede att höjden blev otillräcklig för att nå tillbaka till flygfältet.
- Segelflygläraren har ej haft kontinuerlig uppsikt över flygningen varför han ej kunnat ge anvisningar.
- Föraren underlät att välja bättre landningsfält som passerades på låg höjd under inflygningen.

4 REKOMMENDATION

- KSAK påminner flygklubbarna om det lämpliga i att vid landning använda radion för att påkalla segelflygledarens uppmärksamhet.

5 ÖVRIGT

Inget.

Bilaga: Cert utdrag betr föraren (endast bilagt original-rapport till luftfartsverket)